

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

(Յապէնագրո-նէնէ Տնօրէն Ժողով
Ս. Արտուշ) :

Ս. Աթոռոյս Տնօրէն Ժողովն, ընդ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքի, իւր 70 Տ Նիստին մէջ, ուշադրութեան առաւ, ՚ի միջի այլոց, այն ամբաստանութիւններն, զորս Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ մէջ երեսփոխաններէն ու մանք ըրած են ընդդէմ Միաբանութեան Ս. Աթոռոյս և Ազգային Լրագիրներէն ոմանք եւս հրատարակած են ՚ի լուր Ազգին :

Այն ամբաստանութեանց դէմ, (որք խաղառ անհիմն են և անբարեխոհ մտաց ծնունդ) Տնօրէն Ժողովն հարկ համարեց իւր խորհրդածութեան հետեւեալ եղբակացութիւնն հրատարակել ՚ի լուր Հանրութեան Ազգի :

Ա. Սուտ են իսպառ երեսփոխանաց ամանց այն խօսքերն՝ իբր թէ Ս. Աթոռոյս Միաբանութեան մէջ խորհուրդ եղած է Ս. Էջմիածնի Վեհափառ Կաթողիկոսի անուան յիշատակութիւնն դադարեցնել ՚ի Ս. Տեղիս :

Բ. Սուտ է իսպառ և ինքնահնար այն բարուրանքն, զոր նոյն երեսփոխանք յերկրած են՝ իբր թէ Ս. Վանուցս պատերուն վերայ երբեմն յայտարարութիւններ փակցուած են ընդդէմ Ս. Էջմիածնի Գահակալին, և իբր թէ այն յայտարարութիւններն մինչեւ ՚ի Պօլիս հասած են :

Գ. Սուտ է, վերջապէս, և քան զսուտն ստագոյն նոյն երեսփոխանաց այն առարկութիւնն՝ իբր թէ խմբակ մի կայ Միաբանական Ս. Ուխտիս մէջ, որ ջանացած է Ս. Աթոռոյս Ս. Պատրիարքն կաթողիկոսացնել ընդդէմ Ս. Էջմիածնի Վեհափառ Կաթողիկոսին :

սակայն յաջողած չ'է իւր դաւադրութեան մէջ, քանզի Ս. Պատրիարքն առաջն առած և խեղդած է զայն :

Այնպիսի խորհուրդներ և իրադութիւններ երբէք, բնաւ երբէք, տեղի ունեցած չ'են Ս. Աթոռոյս մէջ, ուստի և Տնօրէն Ժողովն, համօրէն Միաբանական Ուխտիս հանգերձ, կը ստրստի, երբ կը տեսնէ թէ Ազգային այն Ժողովոյն մէջ, որ պարտուց եւ իրաւանց սահմաններ պիտի գծէ Ազգային ամեն Ժողովներու համար, ամեն Խորհրդներու համար, ամեն հատի համար, այն Ժողովոյն մէջ, որ պարտք ունի կրթութեան և գաստիւարակութեան նոր օրէնքներով Ազգային Մարմինն ամեն արատներէ սրբել և մաքրել. այն Ժողովոյն մէջ, որ Ազգային Օրէնսդրական Ժողովն է, կը գտնուին այնպիսի երեսփոխաններ, որք հրապարակաւ սուտ կը խօսին, հրապարակաւ Ազգային նշանաւոր Միաբանութիւն մի կ'արատաւորեն, հրապարակաւ Հասարակութեան պարզամտութիւնն կը պատրեն և ամեն տեսակ նենգութեան որոմն կը ցանեն, որպէս զի Ազգն խռովեն, Եկեղեցւոյ Վարչական Մարմիններն իրարու դէմ յարուցանեն, Ազգի բարոյական ոյժն ջլատեն և արձակ համարձակ ամեն չարիք գործեն՝ միմիայն իրենց փոտ կամքն և շահագիտական նպատակներն յառաջ տանելու համար :

Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնն կը ստակայ և դառն վնասք կը պաշարի, երբ կը տեսնէ թէ՛ մինչդեռ ինքն կը տագնապի Ազգային իրաւանց պաշտպանութեան համար, կը մարանջի արտաքին թշնամեաց հետ, կը հարուածի, կը վերաւորի, կ'անկանի, կը կանգնի, օգնութիւն կ'աղաղակէ, և Ազգային Վարչութեան կ'ապաստանի զօրութիւն և սիւրբ փանք գտնելու համարահա՛նոյն իսկ Ազգ

գային Բարձրագոյն Ժողովոյն մէջ կը գտնուին ներքին թշնամիներ, վայրագ սասիներ, որք կը ջանան իւր անունն ու պատիւն արատաւորել, այնպիսի ստայօդ, յուգայական և բմածին զբոսարտութիւններ ստեղծաբանելով, որք Միաբանութեանս մօրէն անգամ անցած չեն, թող թէ բանիւ և գործով յայտնուած ։

Արդ՝ Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնն սաստկապէս կը բողբէ այս անխիղճ զրպարուչաց դէմ՝ եւ կը պահանջէ, եթէ կարող են, թող վաւերական փաստերով ապացուցանեն իրենց անհեթեթ զրպարտութիւններն, զորս արտայայտած են Աղգային Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ. ապա թէ ոչ յաւիտեան անջինջ պիտի մնայ իրենց ճակտին վերայ բանտարկութեան, սրտութեան և աղգամատնութեան այն սեռաւ կնիքն, զոր ջանացած են անխորհրդօրէն դրոշմել ՚ի ճակատ Միաբանական Ուխտիս, որ ոչ միայն թշնամական խղրտումներ ունեցած չէ Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռոյն դէմ, այլ շարունակ աղօթած է և կ'աղօթէ, շարունակ հայցած է և կը հայցէ յԱստուծոյ, որ իւր հզօր Աջն կարկառէ և զօրացնէ այն Հանրական Ս. Աթոռն Արարատեան, որ մեր վաղեմի փառաց միակ պարծանքն է, մեր Աղգայնութեան և Քրիստոնէութեան բազմադարեան Վառարանն, մեր Հայրենի յիշատակարանաց ամենէն նշանաւորն, ամենէն նուիրականն և ամենէն խանդադատականն ։

Ս. Աթոռոյս Վարչութիւնն սոյն պաշտօնական Յայտարարութեան հետ միասին պարտք կը համարի նաեւ իւր խորին գոհունակութիւնն մատուցանել Աղգային այն Լրագիրներուն, որոնք պաշտպանած են Ս. Աթոռոյս պատիւն ընդդէմ յանիրաւի թշնամանաց, եւ

իւր դառն ցաւն կը յայտնէ այն Լրագիրներուն, որոնք միամտաբար արձագանգ եղած են երեսփոխանաց ու մանց զրախօսութեանց, առանց ըստուգելու և հիմնովին տեղեկանալու. իսկ առհասարակ ամեն Լրագիրներէն կը խնդրէ յատկապէս իւրեանց էջերուն մէջ առնուլ սոյն Յայտարարութիւնն ՚ի հրեքումն զրպարտութեանց եւ ՚ի պաշտպանութիւն ճշմարտութեան և անմեղութեան ։

ԴԷԼ. 30. 1875.

Ե Ր Դ ՈՒՄ Ն Ի Ռ Ի Ի Տ Լ Ի

ԱՅն երկիրն, որ այսօր Զուեցերիա կ'անուանի, մասն էր Բուրգոյնի թագաւորութեան, որ մետասաներորդ դարու մէջ քայքայեցաւ ։ Այն ժամանակէն ՚ի վեր Զուիցերիոյ Նահանգներէն շատերն Գերմանիոյ կայսերաց անուանական գերիշխանութիւնն ճանաչելով՝ հանդերձ՝ անկախ եղան ։ Երեքտասաներորդ դարուն վերջերը սոյն երկրի իշխաններէն մին, այն է Հաբսբուրգի կոմսն Ռօդոլֆ, կայսր ընտրուելով՝ ջանաց մօտաւորնահանգներն կացուցանել ընդ ծառայութեամբ իւր ժառանգական իշխանութեան ։ Իսկ նորա որդին Ալբերտ, իր մէն յետոյ կայսր ընտրուելով՝ բոլորովին ծանրացոյց ծառայութեան լուծըն և սկսաւ անգութ կերպիւ նեղել և հարստահարել Նահանգներն ։ Ալբերտի կարգած նահանգապետներն սկսան այնպիսի դժնդակ վայրենութիւններ գործ դնել, որ Ուրի, Շվից և Ունդերվալդ Նահանգներու բնակիչներն՝ վճռեցին, որ նահանգապետներն իրենց երկրէն հալածեն ։